

Навч. посібник / А. М. Богуш, Н. П. Орланова, Н. І. Зеленко, В. К. Лихолетова; За ред. А. М. Богуш. – К.: Вища шк., 1992. – 414 с.

5. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонова О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. – 452 с.

6. Техніка безпеки на логопедических заняттях. Режим доступу: <http://logoped.kh.ua/stati/83.html>

7. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник. Третє видання, перероблене та доповнене / За ред. М. К. Шеремет. – К. : Видавничий дім «Слово», 2014. – 672 с.

ПРАВИЛА САМОБОРОНИ ПРИ ВУЛИЧНОМУ ПОГРАБУВАННІ АБО БІЙЦІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИКОРИСТАНИХ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ САМОБОРОНИ

*Лужанська М. О.
м. Полтава*

Анотація. Закон, що регулює самооборону, має основну ідею яка зберігається незмінною: якщо дії якоїсь людини загрожують Вашому житті або здоров'ю, Ви маєте право запобігти збитку, який ця людина може нанести Вам, заподіявши шкоду здоров'ю та безпеці цієї людини. При цьому потрібно пам'ятати про наслідки своїх власних дій та вчинків, що несуть відповідальність перед законом.

Ключові слова: оборона, захист, форми та методи самозахисту, необхідна оборона.

Мета статті є аналіз чинного законодавства, яке регулює порядок використання і застосування засобів самооборони, а також дає класифікацію всіх можливих засобів захисту, які передбачені чинним законодавством України.

Цивільний Кодекс України в ст. 19 визначає порядок самозахисту цивільних прав. Згідно зі ст. 15 Кримінального кодексу України кожна особа має право на необхідну оборону від посягання незалежно від можливості уникнути його або звернутися за допомогою до інших осіб чи органів влади. Необхідною обороною визнаються дії, вчинені з метою захисту інтересів чи прав особи, яка захищається, або іншої особи, інтересів суспільства або держави від суспільно небезпечного посягання шляхом завдання шкоди тому, хто посягає, якщо такі дії були зумовлені потребою негайного відвернення чи припинення посягання.

Самозахист – це застосування особою засобів протидії, які не заборонені законом і не суперечать моральним засадам суспільства. Способи самозахисту мають відповідати змісту права, що порушене, характеру дій, якими воно порушене, а також наслідкам, які були нанесені даними порушенням. Разом з тим, слід враховувати положення Кримінального Кодексу України, який більш детально регулює порядок самооборони і його застосування. Згідно зі ч. 1 ст. 36 Кримінального кодексу України необхідною обороною визнаються дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони.

Слід звернути увагу на положення ч. 5 ст. 36 Кримінального Кодексу України, яка передбачає, що не є перевищенням меж необхідної оборони і не має наслідком кримінальну відповідальність застосування зброї або будь-яких інших засобів чи

предметів для захисту від нападу озброєної особи, групи осіб, а також для захисту від насильницького вторгнення в житло або ж в інше приміщення, незалежно від тяжкості шкоди, яка була завдана.

До основних правил самооборони можна віднести наступне:

- Постійно тримайте в полі зору всі, що відбувається поблизу, уникайте потрапляти в потенційно небезпечні ситуації.

- Спробуйте знайти притулок або допомогу. Якщо є можливість – біжіть, оцінивши перед цим відстань і власні фізичні можливості.

- Залучіть увагу перехожих і живуть поблизу криком: «Пожежа!». Боязнь опинитися у вогні спонукає людей, які зазвичай не схильні втручатися при звичайних криках про допомогу, виглянути у вікно і стати таким чином непотрібними свідками для злочинця.

- Коли сутичка з нападаючим неминуча, дійте з усією рішучістю.

- Щоб досягти успіху, відволікаючи увагу нападаючого, може бути, поступившись йому в чомусь, щоб потім несподівано швидко і точно вдарити його в уразливі місця.

- Дійте не зволікаючи, з максимально можливою силою, щоб нападник був не в змозі відповісти. Якщо ваша реакція буде слабкою, це може лише ще більше роздратувати бандита.

- В якості зброї захисту застосовуйте будь-який наявний предмет (ключі, гребінець, балончик з дезодорантом, парасольку, жменю монет, туфлі, сумку, пісок, каміння, палицю).

- Гострі предмети. Будь-який гострий предмет, наприклад ручку або олівець, можна використовувати нанести ними удар противнику.

- Ключі, затиснуті в вашій руці з виступаючими кінцями між пальцями, також можуть бути використані для нанесення удару противнику.

- Тростини, парасолі, міліцейські кийки. Цією зброєю можна наносити удари по внутрішній стороні зап'ястя, ліктів і колінних чашках нападника.

Суміжним інститутом необхідної оборони є крайня необхідність (ст. 39 Кримінального Кодексу України), при якій також можливе застосування засобів самооборони.

Крайня необхідність – випадки, коли особа для того, щоб запобігти шкоду своїм особистим інтересам, інтересам інших осіб, суспільства і держави, вимушено заподіює шкоду іншим охоронюваним інтересам.

Форми самозахисту – крайня необхідність. Їх можна застосовувати лише тоді, якщо небезпека від дій нападаючого не могла бути усунута іншими засобами.

Форми самозахисту можуть бути:

- застосування фізичної сили (найпоширеніша форма), тобто рукопашний бій;
- застосування спеціальних засобів (газовий пістолет, газовий аерозольний балончик тощо);

- застосування спеціально тренованої собаки.

Розглянемо деякі способи і прийоми самозахисту. Несподіваний напад завжди починається з близької відстані. У першу чергу необхідно негайно звільнитися від нападника, а потім не підпускати його близько до себе та намагатись не підпадати під його удари. Однією з реакцій того, хто захищається, є нанесення ударів ногами, оскільки вони втричі сильніші від рук. Ногами можна наносити удари, перебуваючи на порівняно великій дистанції (2-3 кроки) від нападника. Особі, яка захищається, невідомі фізичні можливості злочинця, тому сильні удари будуть у цій ситуації найефективнішим прийомом самозахисту. Але у поєдинку на короткій дистанції

перевага надається ударам руками, головою, а також колінами. Переважно кулачний бій закінчується обхватом один одного. Тут виграє той, хто краще володіє прийомами боротьби. Така боротьба часто продовжується і на землі. У такому випадку вирішальну роль у досягненні перемоги відіграє вмiле використання бойових прийомів самбо. Треба зазначити, що прийоми самбо мають перевагу навіть перед озброєним злочинцем, оскільки вони є невидимою зброєю. Вибір силового прийому залежить від обставин, ступеня небезпеки й агресивності осіб, до яких він застосовується. Так, відбиваючи напад, треба діяти відповідно до небезпеки, яку представляє нападник. Якщо нападає одна людина без зброї, то мусять бути застосовані лише прийоми. Більш рішучих заходів варто вживати, коли нападник фізично дуже сильний або озброєний, можливо, не один. Тут наслідки застосування прийому можуть бути різні. У разі групового нападу треба використовувати прийоми та удари, які б знешкодили першого нападника (зачинщика), а потім діяти залежно від ситуації.

Потрібно звернути увагу на те, що застосування фізичної сили до злочинця вимагає певної сили, швидкості, спритності та координації рухів. Важливим є уникати необґрунтованого ризику для свого життя чи здоров'я. Варто замислитися над тим, чинити фізичний опір чи ні. Необхідна оборона може здійснюватись лише від суспільно небезпечного посягання, яке відповідає ознакам злочину повністю або частково. Також, необхідна оборона має бути своєчасною. Однак за наявності реальної загрози заподіяння шкоди тому, хто обороняється, така оборона можлива і до початку або після закінчення посягання. Для з'ясування цього необхідно врахувати поведінку нападаючого, зокрема спрямованість умислу, інтенсивність і характер його дій, що дає підстави особі, яка захищається, сприймати загрозу як реальну. Перевищення меж необхідної оборони тягне кримінальну відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених кримінальним законом. Чинний Кримінального Кодексу України (далі – КК України) передбачає два таких випадки – умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при перевищенні меж необхідної оборони та умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони.

Відповідно до ст. 118 КК України умисне вбивство, вчинене при перевищенні меж необхідної оборони, карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до двох років. Згідно зі ст. 124 КК України умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, вчинене у разі перевищення меж необхідної оборони, карається громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.

Список використаної літератури

1. Побегайло Э. Ф., Ревин В. П. Правомерность действий сотрудников органов внутренних дел и граждан при необходимой обороне и задержании преступника. Брянск, 1998.
2. Ржевська В. С. Самозахист // Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / редкол. : Л. В. Губерський (голова) та ін. – К. : Знання України, 2004 – Т.2 – 812с. ISBN 966-316-045-4

ЖИТТЄДІЯЛЬНІСЬ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Кириченко В. М.
м. Полтава*

Анотація. Розглянуто проблему інформаційної безпеки України та захисту інформаційного простору від негативних пропагандистсько-маніпулятивних